

Roskilde – fra gud til løve

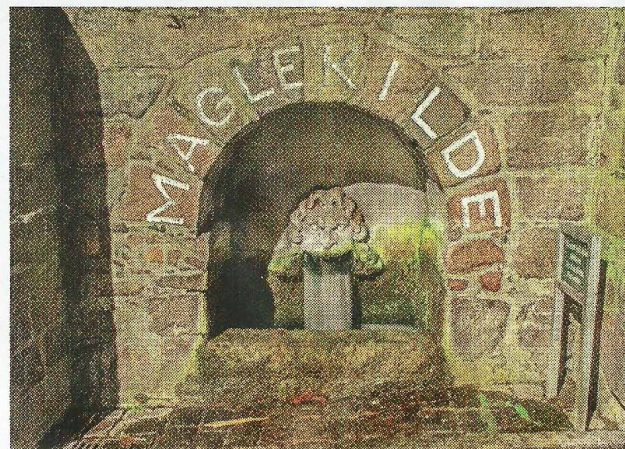
Af Per Steenholdt

Historien bag fotoet

Maglekilde Vandkur Anstalt ved Roskilde 1847.

Samtidigt kobberstik af Vandkuranstalten ved Maglekilde.

Kildegrotten med Neptun. Foto: Kasper Jørgensen.

Det er den romerske gud for vand, Neptun, som vandet strømmer ud af ved Maglekilde. Mange, også jeg selv, har opfattet det som et løvehoved. Det skyldes i høj grad mænd med visioner, at Neptuns hoved kan ses i den kildegrotte. Det er ikke en ny opfattelse, at Neptun er opfattet som en løve. Den fejl er også gammel. Den oprindelige udformning har "Maglekilde Vandkur Anstalt" og de mænd, der stod bag ansvaret for. Opfattelsen af, at det er en løve, er faktisk registreret i 1881, da Maglekilde & Frederiksberg Brøndanstalt får registreret et varemærke for deres produkter. Historien starter mindst et

år før, da planerne for en jernbane til Roskilde bliver kendt.

Roskilde 1845

Ser man på Troniers kort fra 1845, er der stadig en "Papiers Mølle", der bruger Maglekildes vand. Vandet fra kilden ledes til en stor mølledam og forsyner de mange vandmøller med vand. Fabrikken var på det tidspunkt stor, uskøn og var gået fallit. Den sidste beboer på møllen var William Rogers, der boede til leje mens han ventede på, at hans Villa Clermont (den villa der senere gav navn til Clermontgade) blev bygget færdig. Der var dog mænd

med visioner, der mente at den kommende jernbane kunne gøre det muligt, at udnytte kildens vand på en helt anden måde. Med politisk støtte gik man hurtigt i gang med at realisere planerne.

Maglekilde Vandkuranstalt

Vandkuranstalter var på mode, og den kommende jernbane måtte kunne trække kunder til. De visionære mænd, købte papirmøllen og en nabogrund. Her opførte man en anseelig bygning. Den fremstod som var den bygget i træ, men det var en bindingsværksbygning der var be-

klædt med brædder. Den beskrives grundigt i forbindelse med brandforsikring og blev vurderet til hele 45.570 rigsdaler ved vurderingen i 1846. Papirmøllen var nedrevet og man tømte mølledammen og opførte de nye bygninger, delvist hvor den gamle mølledam havde ligget. Maglekilde blev forsynet med et hus lige over kilden. Det gav et problem, da det forhindrede andre i at benytte kilden. Det blev løst ved, at lede vand fra kilden til en kildegrotte hvor tilpas meget vand blev ledt ud af Neptuns mund. Vandkuranstalten blev bestemt ingen succes, selvom man

tilbød det rene kildevand til både indvortes og udvortes brug.

Maglekilde & Frederiksberg Brøndanstalt

Denne virksomhed blev ifølge Kraks liste over gamle danske virksomheder grundlagt også i 1846, og det er den almindelige opfattelse, at netop vandet til indvortes brug var det eneste fra vandkuranstalten, der overlevede i længere tid. På bykort fra 1870 og i andre lidt ældre kilder nævnes en "sodavandfabrik" på adressen. De oprindelige bygninger var blevet solgt hovedsagelig

til beboelse. Den første nye ejer var Dircknich-Holmfeld, der bogstaveligt blev jaget ud af byen i 1861. Den næste var Ole Petersen, der opførte Maglekilde Maskinfabrik på modsatte side af vejen. Det er netop denne Brøndanstalt, der opfatter Neptuns hoved som en løve. Samlere af gamle flasker med patentprop kender hovedet på de gamle flasker. Der er stor lighed med Neptun, men i "Registrerings-Tidende for Varemærker", kan man se at mineralvandsfabrikken i 1881 har anmeldt et varemærke hvor, Neptun er vist og beskrevet som en løve og holder et skilt med firmaets produkter i sine poter.

Neptun er vist som en ældre mand med vildt hår og skæg. I 1846 symboliserede han det nærmest guddommeligt rene vand. I 1881 er det ikke længere det rene kildevand, men produktet, der sælges på flaske og forbindes med løvens kræfter. Tror man i dag det er en løve, er man ikke den første, der tager fejl.